

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**Обавезе и одговорности продавца код уговора
о међународној продаји робе у режиму Бечке
Конвенције**
(мастер рад)

Ментор

Доц. др Урош Здравковић

Студент

Сања Хоман

Број индекса: M028/20-O

Ниш, 2022.

Садржај:

I УВОД.....	1
II ОСНОВНЕ ОБАВЕЗЕ ПРОДАВЦА	3
1. Обавеза испоруке робе	4
<i>1.1. Место и садржај испоруке .....</i>	<i>6</i>
1.1.1. Обавеза продавца да испоручи робу у тачно одређеном месту	8
1.1.2. Испорука предајом робе превозиоцу	9
1.1.3. Испорука стављањем робе на располагање купцу	14
1.1.4. Седиште продавца као место испоруке	17
<i>1.2. Време испоруке.....</i>	<i>18</i>
1.2.1. Тачно одређен рок испоруке	19
1.2.2. Оквирно одређење времена испоруке	20
1.2.3. Испорука у разумном року	22
<i>1.3. Саобразност испоруке .....</i>	<i>23</i>
2 Обавеза предаје докумената која се односе на робу	25
3. Обавеза преноса права својине на роби	27
III ПРАВНА СРЕДСТВА КОЈА СТОЈЕ НА РАСПОЛАГАЊУ КУПЦУ ЗА СЛУЧАЈ ДА ПРОДАВАЦ НЕ ИЗВРШИ СВОЈЕ ОБАВЕЗЕ	29
1. Право купца да тражи извршење обавезе од продавца услед неизвршења уговора.....	29

<i>1.1. Право купца да од продавца захтева извршење обавезе.....</i>	<i>30</i>
<i>1.2. Право купца да захтева замену испоручене робе.....</i>	<i>31</i>
<i>1.3. Право купца да тражи оправку робе .....</i>	<i>32</i>
<i>1.4. Додељивање продавцу додатног рока за извршење обавезе .....</i>	<i>33</i>
2. Право купца да тражи снижење цене.....	34
3. Право купца да раскине уговор	35
IV Закључак	39
<i>Литература.....</i>	

I УВОД

Уговор о међународној продаји робе је правни основ трговачке размене робе у свету. У економском смислу се испуњењем уговора о међународној продаји робе реализују увоз и извоз робе, те у том погледу овај уговор представља инструмент спољнотрговинског промета.

С обзиром на то да купци и продавци потичу из различитих држава у којима владају различита права и закони, било је прекопотребно створити такав извор регулисања ових односа који ће потпуно једнако уважити права и обавезе уговорних страна. Неспорно је да Конвенција о међународној продаји робе, познатија као Бечка конвенција, данас важи за најзначајнији извор регулисања међународних купопродајних односа. Готово да се 80 % светске трговине одвија по правилима и нормама ове Конвенције. Иако није савршен и потпуни правни документ, Бечка конвенција је ипак успела да створи сигурност и поверење код продавца и купца и да ће доћи до ваљане реализације уговора.

Закључењем уговора о међународној продаји робе настају правни односи између уговорних страна (продавца и купца), који са собом носе одређена права и обавезе. Права и обавезе уговорних страна настале закључењем уговора о продаји могу бити регулисане на различите начине и у различитом обиму, тако да је сваки правни однос настао овим путем специфичан и садржајно одређен уговором. Дакле, самим уговором су тачно одређене обавезе уговорних страна и значај тих обавеза, као и одговорности за неиспуњење или неуредно испуњење уговором предузетих обавеза.

Предмет истраживања овог мастер рада јесу обавезе продавца као и правна средства која стоје на располагању купцу за случај неизвршења уговорних обавеза продавца, у режиму Бечке конвенције. Рад се састоји из два дела. Први део је посвећен обавезама продавца, док се други део бави анализом правних средстава која стоје на располагању купцу за случај да продавац не изврши своје уговорне обавезе. Предмет анализе нису само основне обавезе уговорних страна, већ и све споредне обавезе које омогућују извршење главних обавеза. Обавезе и једне и друге стране имају своје модалитете у погледу места, времена и начина сопственог извршења.

Поменуте уговорне обавезе и одговорности имају своје место регулисања у Бечкој конвенцији. Бечка конвенција налаже да увек у сваком погледу уговора, примат треба дати аутономији воље уговорних страна. Управо, воља купца и продавца у највећем броју случајева води до примене Конвенције, јер на објективан начин уређује реализацију уговора у погледу места, времена, начина, као и у погледу правних средстава која стоје на располагању купцу и продавцу у случају повреде уговора.

Предмет даљих излагања биће обавезе продавца као и правна средства која стоје на располагању купцу за случај повреде обавеза из уговора, шта се сматра повредом уговора, које обавезе из уговора могу бити предмет повреде и какве последице повреда уговора са собом носи.

Пажљивом анализом обавеза продавца, посебно испоруке, као најзначајније обавезе, сагледавањем модалитета у погледу времена и места испоруке, те њене саобразности, а потом и обавеза предаје докумената у вези са робом и преносом својине, покушаћемо да кроз рад укажемо на све елементе о којима продавац из уговора о међународној продаји треба да води рачуна, како не би дошло до повреде уговора, а потом и спора. Уколико пак, продавац не изврши своје уговорне обавезе, купцу стоје на располагању одређена правна средства, која ће бити анализирана у другом делу рада. Како је Бечка конвенција наклоњена очувању уговора предност се даје захтеву за извршење уговора, потом захтеву за снижење цене и на крају купцу на располагању стоји могућност да уговор раскине.

Циљ овог рада је да укаже на значај доброг познавања како обавеза продавца, тако и права купца по том питању, што би у крајњем водило до ваљаног извршења уговора и предупредило спорове.

II ОСНОВНЕ ОБАВЕЗЕ ПРОДАВЦА

Основне обавезе уговорних страна али и карактеристике које њих одређују, у правној теорији, али и у законима, служе за дефинисање уговора. Основне обавезе су, дакле обавезе које чине карактеристично обележје уговора, које га разликују и одвајају од других уговора.¹ Исто важи и за уговор о међународној продаји робе. Бечка конвенција, међутим, не даје дефиницију уговора, али је тумачењем њених одредаба у правној теорији настала дефиниција да је уговор о међународној продаји робе уговор у коме се једна страна-продавац, обавезује да испоручи робу, преда документе који се на робу односе и пренесе својину на роби, а друга страна-купац, обавезује се да исплати цену и прими испоруку робе.²

Из наведене дефиниције произилази да су основне обавезе продавца:

- испорука робе
- предаја докумената који се односе на робу
- пренос права својине на роби.

Поред напред наведених, основних, обавеза, уговором се могу предвидети и неке споредне обавезе. Разликовање између основних и споредних обавеза је од великог значаја, с обзиром на чињеницу да основне обавезе представљају суштину самог уговора и без њиховог испуњења не може доћи до остваривања примарних циљева уговорних страна, те су као такве оне нормиране изворима међународног карактера. Што се тиче споредних обавеза, стране су слободне да и њих унесу у уговор уз поштовање начела савесности и поштења и меродавних националних права и оне су усмерене ка извршавању основних обавеза.

Поред дужности да се понашају у складу са обавезама из уговора или БК уколико су оптирале њену примену, стране су дужне да се понашају сагласно начелу савесности и поштења, да поштују обичаје, али и праксу успостављену међу њима. Ово је предвиђено у

---

¹М. Драшкић, М. Станивуковић, *Уговорно право међународне трговине*, Београд, 2005, стр.279.

²С.Фишер Шобот, *Право међународне продаје*, Нови Сад, 2014, стр.75.

многим националним изворима права. Бечка конвенција детаљно регулише само основне обавезе уговорних страна, док је регулисање споредних обавеза препуштено аутономији воље уговорних страна. Правила конвенције се примењују само ако стране нису нешто друго уговориле.

1. Обавеза испоруке робе

Основна обавеза продавца из уговора о међународној продаји робе је да купцу уредно и благовремено испоручи робу. Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе не дефинише изричито појам испоруке, али се из њених одредби могу извести закључци о природи ове продавчеве обавезе, прецизније, може се закључити да, испорука робе непосредно обухвата радње предаје у државину и стављање робе на располагање купцу.

Ова обавеза заузима централно место у обавезама продавца у трговинској продаји уопште, а посебно у међународној. Поред тога, обавеза испоруке је „општа“ у том смислу што се појављује и регулише у свим националним правима без изузетка.³ Појам испоруке робе може бити различито дефинисан, зависно од врсте робе, природе посла, начина утврђивања квалитета и квантитета робе, итд.

Како се за испоруку везују значајне правне последице, тако је још теже било да се одреди и дефинише овај појам, што довољно указује на то колики је значај ове продавчеве обавезе. Пре свега, путем испоруке продавац извршава своју основну обавезу из уговора. Друго, уколико купац захтева испуњење основне обавезе продавца, садржај захтева детерминише садржај испоруке. Треће, када се изврши испорука долази до прелаза ризика од губитка и оштећења робе са продавца на купца. Затим, неизвршавање испоруке робе доводи продавца у стање доцње и даје купцу могућност да реализује надокнаду штете, али и да раскине уговор. Ово су само неке од последица које се везују за испоруку и баш из тих разлога Бечка конвенција не даје прецизну дефиницију испоруке.

Појам испоруке се у литератури одређује у ужем и у ширем смилу. У ужем смислу, појам испоруке подразумева уручење или предају робе купцу, или стављање робе на

---

³М. Драшкић, М. Станивуковић, *op.cit.*, стр.279.

располагање купцу, у уговором одређеном месту, на уговорени начин и уговорено време. Испоруку у том смислу можемо изједначити са предајом робе. Према БК, предаја робе се састој у физичкој предаји и представља ужи појам од испоруке робе.⁴ Символичкој предаји робних докумената се признаје значај физичке предаје.

Појам испоруке у ширем смислу чине поред предаје робе и све друге правне и фактичке радње које је продавац дужан да изврши да би извршио испоруку у ужем смислу. Радње које чине појам испоруке у ширем смислу јесу припремне радње, као нпр. припрема робе за отпрему, закључење уговора о превозу, обезбеђење робе, утовар робе на превозно средство, итд.⁵

Зависно од начина и времена испоруке, разликујемо два основна облика уговора о међународној продаји робе:

а) Уговор о продаји уз диспозицију је правни посао на основу кога се роба одмах, при закључењу уговора, ставља на располагање купцу. Прецизније, то значи да је у тренутку закључења уговора, роба произведена, упакована и издвојена од остале робе, као и да није сувише удаљена од места закључења уговора.⁶ Дакле, испорука се врши одмах или ако то није случај, у веома кратком року након закључења уговора.

б) Уговор о продаји са испоруком је таква врста уговора у коме уговорне стране уговором споразумно одређују тренутак испоруке робе. Дакле, роба се не испоручује одмах по закључењу уговора већ се њена испорука одлаже до неког тренутка, тј. рока који су стране одредиле.

Испорука означава радње које је продавац дужан да предузме да би купац дошао у посед робе. Крајња последица тих радњи треба да буде стицање својине на роби од стране купца.⁷ Међународна правила одређују које радње треба да предузме продавац да би

---

⁴Р.Вукадиновић, *Међународно пословно право: Посебни део*, Крагујевац, 2009, стр.105.

⁵Р.Вукадиновић, *ibid.*,

⁶А. Ћирић, *Међународно трговинско право, Посебни део*, Ниш, 2018, стр. 118

⁷С.Фишер Шобот, *Обавеза испоруке према Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе*, Нови Сад, 2009, стр. 261

купац фактички стекао власт над робом, док су пренос и стицање својине као последица наведених радњи регулисани нормама националних права.

Члановима 31-33 Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе⁸ из 1980. године (у даљем тексту Бечка конвенција; БК), регулисана је обавеза испоруке робе.

Садржај и место испоруке тј. које радње и на ком месту продавац треба да предузме да би испунио ову своју обавезу, регулише чл. 31 Бечке конвенције. Питања места и садржаја испоруке су тесно повезана и зато су регулисана у једној одредби. Наиме, место испоруке непосредно утиче на садржај ове продавчеве обавезе. Уколико је уговором о продаји предвиђен превоз робе, продавац извршава испоруку предајом робе првом превозиоцу.⁹ Ако уговор о продаји не предвиђа превоз робе, продавац извршава испоруку стављањем робе на располагање купцу на одређеном месту.¹⁰ Радња испоруке мора бити извршена на време, да би продавац испунио своју обавезу.¹¹

Циљ овог поглавља је анализа обавезе испоруке према Конвенцији, односно које радње, на ком месту и у које време треба да предузме продавац у циљу извршења обавезе испоруке.

1.1. Место и садржај испоруке

Уговорне стране могу слободно изабрати место испоруке робе, уговором о продаји. То место може бити тачно и прецизно одређено навођењем конкретног места, одредиво на основу уговора о продаји или уношењем транспортних клаузула. У пракси се често догађа да једна уговорна страна има право да накнадно изабере место испоруке робе. То право се назива „право накнадне отпремне диспозиције“. Ради се о праву које је најчешће

---

⁸Чл. 31-33. Конвенције УН о уговорима о међународној продаји робе (у даљем тексту: БК), *Сл. лист СФРЈ* 10/1/84.

⁹Чл. 31(а) БК.

¹⁰Чл. 31 (b) и (c) БК.

¹¹Чл. 33 БК.

резервисано за купца у случајевима када је у транспортним клаузулама на недовољно јасан начин назначено место.¹²

Генерално гледано, место испоруке може бити одређено на више начина. Прво се полази од места које су уговорне стране одредиле уговором изричито, затим се примењују правила о његовој одредивости као и правила која су успостављена раније успостављеном праксом између продавца и купца ако она постоји. Тек уколико место испоруке није одређено ни на један од наведених начина меродавне ће бити одредбе БК.

Одредба Бечке конвенције, тачније члан 31, регулише неколико модалитета испоруке робе. Први случај, а уједно и онај који се најчешће уговара, је случај када је продавац у обавези да робу испоручи у тачно одређено место. Уколико, пак, уговором није одређено тачно место у коме продавац треба да испоручи робу, Бечка конвенција, прави разлику између ситуације када је уговорен превоз робе (чл. 31 (а) БК) и ситуације када превоз робе није уговорен (чл. 31(b) i (c) БК).¹³

Бечка конвенција, дакле предвиђа три алтернативна решења за одређивање места испоруке:

- Испорука робе првом превозиоцу
- Испорука стављањем робе на располагање купцу
- Испорука робе у месту у коме је продавац имао седиште у време закључења уговора о продаји.

Бечка конвенција не регулише ситуацију када је продавац дужан да робу испоручи купцу у његовом седишту. Наравно, постоји могућност да се и овква обавеза уговори, с тим што се она као таква не претпоставља, већ мора бити изричито уговорена.¹⁴

---

¹² Нпр. ако је уговорена клаузула „FOB јадранске луке“, једна уговорна страна има право да накнадно одреди тачну луку тј. пристаниште које му највише одговара.

¹³ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.78.

¹⁴ С.Фишер Шобот, *ibid.*

1.1.1. Обавеза продавца да испоручи робу у тачно одређеном месту

Начело аутономије воље, али и начело диспозитивности, као главна начела уговорног права, прожимају се кроз скоро сваку одредбу Бечке конвенције, али су и изричито нормирани чл. 6 БК. Ова начела, због њиховог великог значаја, налазе се и у аутономним изворима међународног права, попут UNIDROIT Принципа међународних трговинских уговора (у даљем тексту UPC), према којима су стране слободне да закључе уговор и одреде његов садржај, као и у Принципима европског уговорног права (у даљем тескту PECL), којим је предвиђена слобода уговарања, уз поштовање начела савесности и поштења, као и могућност странака да споразумом дерогирају неки од принципа или измене његову садржину. У светлу наведеног, и стране из уговора о међународној продаји робе су слободне да споразумно одреде садржину самог уговора, као и да одступе од норми БК, односно да измене њихову садржину. У уводу члана 31 БК прописано је да ће се правила садржана у овој одредби применити ако продавац није дужан робу испоручити у неком другом одређеном месту.¹⁵

Како је испорука најважнија обавеза продавца, тако је и уговорне стране редовно регулишу самим уговором. Као што смо већ навели, стране могу самим уговорим изричито одредити место испоруке, или га учинити одредивим. Често уговорне стране у сам уговор уносе неку од транспортних клаузула (CIF, FOB,..), како би растеретиле сам уговор. У пракси се показало да код уговора код којих је изричито уговорена примена транспортних клаузула не настају проблеми,¹⁶ а разлог лежи у детаљним правилима која садрже ове клаузуле.

Могуће је да место испоруке није одређено или одредиво из уговора, али да оно произлази из обичаја или раније успостављене праксе између уговорних страна.¹⁷ Уколико би између страна дошло до спора око постојања одређеног обичаја или праксе, тада би страна која се на обичај позива, његово постојање морала и да докаже.

И на крају, у недостатку другачијег споразума, место испоруке може бити одређено на основу прећутне примене обичаја, ако се испуне три кумулативна услова. Треба да се

---

¹⁵С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр. 262.

¹⁶С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр. 263.

¹⁷Видети чл. 9(1) БК;

ради о обичају који је странама био познат или им је морао бити познат, који је широко признат у међународној трговини и који редовно поштују стране у уговорима исте врсте у односној струци.¹⁸ Управо ова одредба, према владајућем ставу у теорији може бити основ и прећутне примене транспортних клаузула, односно до њихове примене ће доћи и кад нису уговорене. Према наведеном ставу то је могуће јер су оне широко признате, стране их редовно користе у међународној трговини и претпоставља се да су странама познате или да би им морале бити познате.¹⁹

Тек уколико место испоруке није одређено ни на један од горе наведених начина меродаван ће бити чл. 31 БК. Према томе, наведена норма има допунски карактер, јер ће се применити само кад не постоји споразум страна, пракса успостављена између страна или обичај, односно кад постоји правило које је одраз воље страна, али није потпуно. У пракси њен значај није велики и своди се на попуњавање празнина у споразуму странака.²⁰

1.1.2. Испорука предајом робе превозиоцу

Бечка конвенција, као што смо већ напоменули разликује ситуацију када је уговором уговорен превоз робе и када то није случај. Уговори о међународној продаји робе јесу уговори дистанционог карактера, те је из тог разлога у извршење самог уговора често укључен бар један превозилац, а често и више њих. Према члану 31(а) БК, продавац испуњава своју обавезу испоруке уколико преда робу првом превозиоцу ради достављања купцу. Уколико су укључени превозиоци из више грана превоза, роба се предаје првом превозиоцу. Превоз робе представља физички трансфер робе из једног места у друго који је продавац уговорио са циљем да омогући купцу да преузме робу.²¹

Како бисмо исправно анализарили испоруку предајом робе превозиоцу, у смислу члана 31 (а) Бечке конвенције, неопходно је да буду испуњени следећи услови:

- 1) да је реч о превозу који организује продавац,
- 2) да је превоз организован са одређеним циљем и

---

¹⁸Видети чл. 9(2) БК;

¹⁹P.Schlechtriem, I.Schwenzer, *Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2nd (English) edition, New York, 2005, стр. 338.

²⁰С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр. 79.

²¹Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.106.

3) да је превоз у складу са закљученим купопродајним уговором.²²

Превоз подразумева транспорт робе који продавац треба да организује да би омогућио купцу да робу преузме.²³ Обавеза испоруке продавца у овом случају је обавеза слања, и она се, у недостатку другачијег споразума странака, код дистанционе продаје подразумева.²⁴ Ако је уговорена продаја са слањем продавац није дужан да изведе превоз али је дужан да се за њега побрине, односно он, у овом случају, мора да пронађе превозиоца и закључи све уговоре који су нужни за одговарајући превоз.²⁵ Обавеза продавца да организује превоз робе не произлази из БК. Међутим, кад стране уговоре овакву обавезу продавца, онда према чл. 32(2) БК он има одређене дужности. Према чл. 32(2) БК продавац је дужан да организује превоз одговарајућим превозним средствима и под условима уобичајеним за ту врсту превоза. То значи да је дужан да изабере уобичајени превозни пут или ако не постоји уобичајени пут, онда директни пут.²⁶ Уколико су се стране уговором споразумеле о врсти превоза, онда је продавац дужан да робу преда превозиоцу одређене гране превоза. Ако таквог споразума нема, продавац је дужан да имајући у виду интересе купца, врсту робе, хитност посла, поузданост превозиоца и трошкове превоза изабере одговарајући начин превоза.²⁷

Наведено треба разликовати од ситуације кад је купац дужан да организује превоз да би допремио робу до крајњег одредишта након што је преузео од продавца.²⁸ За примену чл. 31(а) БК није важно која уговорна страна сноси трошкове превоза. Циљ превоза је недвосмислено изражен у чл. 31(а) БК, јер је потребно да се он предузима ради достављања робе купцу. Самим тим, све друге врсте транспорта које нису усмерене на достављање робе купцу, него су извршене са другим циљем нису обухваћене овом

---

²²С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.264.

²³P.Schlechtriem, I.Schwenzer, *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods*, Oxford, 2010, стр. 345.

²⁴K.Schmidt, *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch*, München, 2004, стр. 495.

²⁵Чл. 32(2) БК.

²⁶С.М. Bianca, M.J. Bonell, *Commentary on the International Sales Law – The 1980 Vienna Sales Convention*, Milan, 1987, стр. 259.

²⁷С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.265.

²⁸Чл. 31(b) и (c) БК.

одредбом.²⁹ Тако, на пример, превоз робе од снабдевача продавца до продавца не представља превоз у смислу чл. 31(а) БК.

И последње, превоз робе мора произлазити из уговора о продаји. Сама Бечка конвенција не конституише обавезу продавца да организује превоз, па она мора произлазити из намере странака. Овде је занимљиво поменути и то да сагласна воља страна за превозом робе не мора нужно да произилази из самог уговора, већ је могуће да произилази и из обичаја или праксе успостављене међу странама.³⁰

Ако уговор о продаји предвиђа превоз робе, продавац треба робу да преда првом превозиоцу. Да би одредили када је продавац извршио своју обавезу, потребно је одредити појам превозиоца, као и појам првог превозиоца. Под превозиоцем, коме продавац треба да преда робу, треба разумети свако самостално предузеће које треба да изврши превоз робе, било у целини, било делимично, ради достављања купцу.³¹ Из наведене дефиниције видимо да превозилац мора да буде треће лице које је различито и независно од продавца. Независан превозилац може бити и правно и физичко лице и мора имати пословну способност. О независном превозиоцу можемо говорити уколико се ради о привредном субјекту који има правни субјективитет и који може закључити са продавцем пуноважан уговор о превозу.³² Супротно, не сматра се превозиоцем лице које је запослено код продавца и које по његовом налогу извршава превоз робе.

Уколико продавац превози робу до купца, тада нема предаје посуда и тада ће испорука бити извршена тек предајом робе купцу. Такође, ако продавац изводи део транспорта, испорука се извршава предајом робе првом независном превозиоцу.³³

Превозилац у смислу чл. 31(а) БК је општи појам који обухвата превозиоце у свим гранама превоза (ваздушни, поморски, речни, друмски, железнички). Оно што је у теорији међународне продаје робе било предмет бројних расправа је да ли се и шпедитер може сматрати превозиоцем у смислу чл. 31(а) БК, односно да ли се испорука може извршити

---

²⁹ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.265.

³⁰ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.265.

³¹ Р.Schlechtriem, *Kommentar zum Einheitlichen UN-Kaufrecht*, 3. völlig neubearbeitete Auflage, München, 2000, стр. 321.

³² Р.Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.349.

³³ Н.Г. Bamberger, Н.Roth, *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 3*, München, 2003, стр. 2810.

предајом робе шпедитеру. Национална правна правила различито регулишу ово питање. Самим тим и одговор на питање да ли се шпедитер може сматрати превозиоцем зависи од права у његовом седишту.³⁴

Ипак, поставља се питање да ли је продавац испоручио робу, ако је преда шпедитеру, који потом треба да организује њену даљу отпрему. То значи да се роба у кратком времену налази код шпедитера и да је он касније предаје превозиоцу.³⁵ Могућа су два одговора. Прво, може се сматрати да је продавац предајом робе шпедитеру извршио своју основну уговорну обавезу. Друго, испоруком се може сматрати тренутак предаје робе првом превозиоцу од стране шпедитера, а док се роба налази у поседу шпедитера, њега треба сматрати продавчевим складиштаром.³⁶ Према владајућем ставу у теорији,³⁷ који је према нашем мишљењу исправан, треба сматрати да је продавац извршио испоруку када робу преда шпедитеру. Овај став оправдавају најмање два разлога. Прво, јер је шпедитер независан привредник и друго, јер продавац предајом робе преноси на шпедитера посед и стварну власт на роби ради њеног достављања купцу.

Ако према уговору о продаји роба треба да се превезе, обавеза испоруке продавца се састоји у предаји робе првом превозиоцу. Да би могли говорити о предаји потребно је да продавац изврши одређене радње и са одређеним циљем.

Предаја значи прелаз стварног поседа на роби, односно «прелаз обавезе чувања робе на превозиоца».³⁸ Садржај појма предаја робе, односно које радње ће продавац морати да предузме зависи од онога што су стране уговориле. У сваком случају, пуко стављање робе на располагање превозиоцу, као и припрема робе за слање се не могу сматрати предајом.³⁹ Најчешће су радње које продавац треба да предузме одређене транспортним клаузулама и врстом транспорта. Продавац може имати обавезу да робу допреми до превозног средства, а у другим случајевима, и да је натовари на превозно

---

³⁴ С.М.Бianca, М.Ј.Вонелл, *op.cit.*, стр.253.

³⁵ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр..

³⁶ Н.Г. Bamberger, Н. Roth, *op.cit.*, стр.2810.

³⁷ W.A.Achilles, *Kommentar zum UN-Kaufrechtsübereinkommen (CISG)*, Luchterhand, 2000, str. 79.

³⁸ W.A.Achilles, *op.cit.*, стр.80.

³⁹ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр. 265.

средство у простор предвиђен за њу. Могуће је и да превозилац дође у седиште продавца и да преузме робу из залиха које му је продавац раније назначио.⁴⁰

Предаја је извршена кад превозилац дође физички у посед робе са циљем њеног превоза.⁴¹ Превозилац мора робу преузети, односно мора бити физички присутан приликом њеног утовара. Ако продавац натовари возило у одсуству превозиоца, предаја је извршена тек кад превозилац преузме контролу над возилом.⁴² Не постоји предаја, кад превозилац стекне посредно државину или кад му буду предати документи на основу којих робом може располагати.⁴³ За уредну испоруку је потребно да превозиоцу буде предата роба, а не документа. Чак и ако продавац купцу никад не преда уговорена документа, он је извршио испоруку предајом робе првом превозиоцу. Предаја мора бити извршена ради превоза робе и њеног достављања купцу. У том циљу, продавац је дужан да превозиоцу да тачну адресу на коју роба треба да буде испоручена. Из наведеног следи да предаја робе без конкретног циља или у циљу њеног складиштења, не представља испоруку у смислу чл. 31(а) БК.

У чл. 31(а) БК место предаје робе није изричито одређено. Најчешће ће место предаје робе произлазити из уговора, обичаја или праксе успостављене између страна. У пракси ће најчешће бити уговорена нека од транспортних клаузула, па ће њоме бити одређено и место испоруке. Ако је место предаје одређено, онда се испорука може уредно извршити само предајом робе на том месту. Уколико место предаје није одређено, тада је продавац слободан да робу преда првом превозиоцу на било ком месту, које је погодно за извршење испоруке.⁴⁴ Најчешће ће то бити његово седиште. Наравно, приликом одређивања места испоруке он мора поступати у складу са начелом савесности и поштења (чл. 7(1) БК). То значи да он не може одредити такво место испоруке које би водило

---

⁴⁰ С.М.Бianca, М.Ј.Вonell, *op.cit.*, стр.253.

⁴¹ Р.Сchlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.350.

⁴² Р.Сchlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.351.

⁴³ W.A.Achilles, *op.cit.*, стр.80

⁴⁴ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр. 268.

увећању трошкова за купца и повећању ризика⁴⁵ или би водило неприличном одлагању поступка транспорта или значајном повећању транспортних трошкова.⁴⁶

1.1.3. Испорука стављањем робе на располагање купцу

Уколико уговор о продаји робе не предвиђа превоз и ако испорука не треба да се изврши на неком другом месту, продавац испуњава обавезу испоруке стављањем робе на располагање купцу.⁴⁷ Испорука продавца у овом случају подразумева скуп радњи које представљају стављање робе на располагању купцу. Према Бечкој конвенцији постоји разлика у погледу места испоруке када је предмет уговора тачно одређена ствар и такозвани остали случајеви.⁴⁸

Ако је роба индивидуализована или је пак треба издвојити из масе или је треба произвести, а стране су у време закључења уговора знале да је ствар одређена, односно да се треба издвојити из масе и да се треба произвести у одређеном месту, онда се управо то место узима као место извршења продавчеве обавезе.⁴⁹ У сваком другом случају, према Бечкој конвенцији, продавац је дужан да стави робу на располагању купцу у месту свог пословања које је имао у време закључења уговора.⁵⁰ Чл. 31(ц) БК представља опште правило да се неновчане обавезе извршавају у седишту дужника.⁵¹ Према овом правилу у недостатку другачијег споразума странака, дужник треба да изврши обавезу на начин који је њему најмање тежак.⁵² У оба случаја је купац дужан да робу преузме са места где се она налази, односно где му је стављена на располагање. Према томе, чл. 31(б) и (ц) предвиђају обавезу која је извршива у месту дужника.

Да би се боље разумело извршење испоруке стављањем робе на располагање купцу, направимо разлику између стављања робе на располагање купцу и места испоруке у овом случају.

---

⁴⁵ K.Schmidt, *Munchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch*, Munchen, 2004, стр. 497.

⁴⁶ W.A.Achilles, *op.cit.*, стр.80.

⁴⁷ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.83

⁴⁸ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.83.

⁴⁹ Чл. 31 (b) БК.

⁵⁰ Чл. 31 (c) БК.

⁵¹ Чл. 7:101(1)(b) PECL, Чл. 6.1.6(1)(b) UPC.

⁵² O.Lando, H.Beale, *Principles of European Contract Law – Parts I and II, Combined and Revised*, The Hague, Boston, London, 2000, стр.330.

Роба је купцу стављена на располагање кад је продавац учинио све што је неопходно да би купцу омогућио да на њој стекне државину (посед).⁵³ Према томе, продавац мора робу учинити доступном купцу тако да овај ништа не мора да уради осим да је поседује. То значи да је за испуњење обавезе испоруке довољна једнострана радња продавца.⁵⁴

Радње које продавац треба да предузме најчешће обухватају идентификацију робе која треба да буде испоручена, окончање припрема за испоруку, као што је паковање и давање обавештења купцу које треба да му омогући стицање државине.⁵⁵

Идентификација робе подразумева њено издвајање из одређене масе или стављање одговарајућих ознака на њу. Продавац неће бити дужан да идентификује робу, ако је њено издвајање могуће и по доласку купца.⁵⁶

Доступном робом ће се сматрати само роба која је подобна за транспорт. Продавац има обавезу да обезбеди одговарајућу амбалажу, ако се роба може транспортовати само упакована. Уколико роба због неподобног паковања не може да се превезе, сматраће се да продавац није извршио обавезу испоруке.

Када није уговорено тачно време испоруке, а продавац је предузео све неопходне радње и учинио робу спремном за испоруку, онда је дужан да купца обавести о спремности робе. Стављање робе на располагање не подразумева обавезу продавца да робу утовари на превозно средство. Продавац је дужан да робу утовари само код предаје робе, а не и приликом њеног стављања на располагање.⁵⁷ Кад продавац испоруку извршава стављањем робе на располагање, онда обавеза утовара спада у радњу преузимања робе, коју је дужан да изврши купац.⁵⁸ Наравно, стране могу уговорити и да продавац утовари робу, али се онда ради о накнадној обавези продавца.⁵⁹ Ово

---

⁵³ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.270.

⁵⁴ С.М.Вianca, М.Ј.Вonell, *op.cit.*, стр.255.

⁵⁵ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.271

⁵⁶ Р.Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.358.

⁵⁷ Р.Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.359.

⁵⁸ У вези са радњом преузимања робе видети чл. 60 БК.

⁵⁹ К.Schmidt, *op.cit.*, стр.498.

разграничење је веома значајно јер повреда обавезе утовара у том случају не води одговорности продавца због неизвршења испоруке.

За извршење испоруке није довољно да роба буде физички доступна купцу, него је потребно да продавац буде сагласан за преузимањем робе од стране купца.⁶⁰ Прецизније, неће се сматрати да је роба стављена на располагање купцу, уколико продавац поставља одређене услове како би купац могао да преузме робу, попут отварања акредитива и слично. Ситуација ће бити другачија, ако истовремено са преузимањем робе купац треба да изврши плаћање цене.⁶¹

Са друге стране, ако стране нису уговориле место испоруке и ако уговор о продаји не предвиђа превоз робе, а предмет уговора су индивидуално одређене ствари, или ствари одређене по роду које треба издвојити из одређене масе или их треба произвести или изградити, а у време закључења уговора су стране знале да је роба у одређеном месту или је треба изградити или произвести у одређеном месту, продавац је дужан да робу стави на располагање купцу у том месту.⁶²

У одређеним случајевима место испоруке није седиште продавца, него неко друго место. Чл. 31(б) БК полази од тога да то место одговара претпостављеној вољи странака⁶³ и услед тога је продавац дужан купцу одређене робе, исту да стави на располагање у месту где се она налази. За примену наведене норме је потребно знање странака у време закључења уговора о томе где се роба налази или ће се у време испоруке налазити.

Купчево знање о месту налажења ствари мора бити стварно и мора постојати у време закључења уговора. Изостанак знања странака у време закључења уговора за последицу има примену правила из чл. 31(ц) БК. Исто важи и ако купац касније случајно сазна нпр. где ствар треба да се произведе.⁶⁴ У том случају се местом испоруке сматра седиште продавца у време закључења уговора, а не место производње робе. Такође,

---

⁶⁰ P.Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.359.

⁶¹ Чл. 58(1) БК.

⁶² Чл. 31(б) БК.

⁶³ K.Schmidt, *op.cit.*, стр.498.

⁶⁴ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр. 272.

чињеница да купац «није могао да не зна»⁶⁵ или да је «морао да зна»⁶⁶ где се роба налази није довољна.

Сумирано, чл. 31(б) БК се примењује у неколико различитих ситуација. Прво, ако је предмет уговора индивидуално одређена ствар, продавац извршава испоруку кад је стави на располагање купцу у месту где се она налази.

Друга ситуација постоји кад је предмет уговора је генерична роба која треба да се издвоји из одређене масе (нпр. нафта, 5т жита 1.класе које се налази у силосу). У том случају ће се местом испоруке сматрати место где се налази маса из које ствари одређене по роду треба да се издвоје.⁶⁷

Треће, ако је предмет уговора је роба коју тек треба да изради продавац или треће лице (нпр. нека машина), место испоруке ће бити место где се налази фабрика или погон у коме ће предмет уговора бити израђен.⁶⁸

И на крају, кад је предмет уговора роба која треба да се произведе (нпр. кафа која треба да буде произведена на плантажи кафе), тада је релевантно место производње предмета уговора.

1.1.4. Седиште продавца као место испоруке

Врло често се у уговорним односима као релевантно место испоруке узима место пословања продавца у време закључења уговора. Заправо, ово место извршења обавезе испоруке се узима у обзир када није могућа примена претходно наведених чланова Бечке конвенције. Уколико није могуће применити правила која се односе на случајеве које регулише Бечка конвенција чл.31 (а) и (б), продавац треба да испоручи робу у месту у коме је имао место пословања у време закључења уговора. Дакле, у овом случају продавац робу испоручује у месту свог пословања, а уколико је у моменту закључења уговора имао више места пословања тј.седишта, меродавно ће бити оно седиште које је у најтешњој

---

⁶⁵ P.Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр. 357.

⁶⁶ A.H.Kritzer, *Guide to Practical Application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, Deventer, 1989, стр.233.

⁶⁷ С.Фишер Шобот, *op.cit.*,стр.273.

⁶⁸ С.Фишер Шобот *op.cit.*,стр.273

вези са уговором. Уколико продавац није имао место пословања у време закључења уговора, робу треба испоручити у месту боравишта које је имао у време закључења уговора. Испорука мора бити учињена у разумном року након закључења уговора и продавац је дужан да о стављању робе на располагање обавести купца, како указује професор Вукадиновић.⁶⁹

Кад продавац накнадно промени седиште, он има обавезу испоруке у изворном седишту. Међутим, будући да принцип савесности и поштења обавезује обе стране, купац мора да пристане на испоруку робе у новом седишту, ако му то не ствара неразумно високе трошкове. С друге стране, и продавац мора поступати у складу са овим начелом и бити спреман да купцу накнади додатне трошкове,⁷⁰ које би овај евентуално имао због преузимања робе на другом месту.

1.2. Време испоруке

Поред места испоруке, веома важно питање у вези са испоруком је и рок у коме се она мора извршити, те из тог разлога стране и ово питање често уређују уговором. Време испоруке и доспелост продавчеве обавезе су регулисани у чл. 33 БК, односно одређено је у ком моменту продавац треба да изврши радње које чине испоруку из чл. 31 БК.⁷¹ Сагласно принципу аутономије воље, Бечка конвенција предност даје року који су саме стране уговориле.

Рок испоруке може бити одређен означавањем тачног дана када треба извршити испоруку, међутим у пракси се чешће дешава да уговорне стране оквирно одреде рок, уношењем термина : у року од 10 дана, за 3 месеца или у разумном року. Рок почиње да тече од дана закључења уговора. Рок се може одредити и коришћењем термина „промпт“, што би означавало одмах или хитно, тј. веома кратак рок.⁷² Одређивање рока испоруке може бити препуштено само једној уговорној страни, или се рок може везивати и за неки природни или други догађај који није потпуно одређен (нпр. 15 дана по нестанку леда).⁷³

---

⁶⁹ Р. Вукадиновић, *op.cit.*, стр. 114.

⁷⁰ К. Schmidt, *op.cit.*, стр. 498.

⁷¹ На исти начин је у Чл. 7:102 ПЕСЛ и Чл. 6.1.1. УРС одређено време извршења уговорне обавезе.

⁷² А. Ћирић, *op.cit.*, стр. 136.

⁷³ *Ibidem.*

Уколико, међутим, стране у свом уговору нису одредиле време испоруке примењује се одговарајуће правило садржано у чл. 33(ц) БК да је продавац дужан да робу испоручи купцу у разумном року. Код анализе времена испоруке мора се водити о рачуна о садржају обавезе испоруке, односно да ли продавац испоручује робу у свом седишту или је дужан да је пошаље купцу или је дужан да је однесе и уручи купцу.⁷⁴

Сходно наведеном, у наставку ћемо образложити три могуће ситуације:

- Када је рок испоруке тачно одређен уговором;
- Када је рок испоруке одредив и
- Када рок није ни одређен ни одредив- испорука у разумном року.

1.2.1. Тачно одређен рок испоруке

Према чл. 33(а) БК продавац је дужан да испоручи робу, ако је датум одређен или се може одредити на основу уговора, тог датума. Уколико су стране одредиле време испоруке, основно је правило да је продавац дужан да је изврши баш тада. Само испорука извршена уговореног дана ће се сматрати правовремено извршеном. У случају да продавац робу испоручи раније купац је може примити, али је може и одбити.⁷⁵ Ако, насупротив томе, испорука закасни, продавац пада у доцњу, а купцу стоје на располагању одређена правна средства.

Дан када треба да уследи испорука може бити одређен или на основу података из уговора одредив. Време испоруке може бити одређено или одредиво не само на основу података садржаних у уговору, него и на основу обичаја којима су стране подвргле свој уговор, односно на основу праксе успостављене између њих. Тренутак испоруке је одређен ако је у уговору наведен тачан датум (нпр. испорука 5. новембра). Дан испоруке је одредив, ако уговор садржи временски податак који указује на одређен будући догађај (нпр. 15. дана од закључења уговора, среда након Ускрса, првог радног дана следећег месеца...) или довођењем у везу са календарским неодређеним догађајем (нпр. са првим

---

⁷⁴ С.Фишер Шобот *op.cit.*, стр. 270.

⁷⁵ 1 чл. 52(1) БК.

бродом)⁷⁶. Кад је време одредиво на основу одређеног догађаја битно је да се ради о догађају који ће сигурно наступити. Супротно, ако се термин испоруке одређује у односу на догађај за који се не зна када ће и уопште да ли ће наступити (нпр. испорука по окончању економских санкција), ту нема места примени чл. 33(а) БК.

1.2.2. Оквирно одређење времена испоруке

У највећем броју случајева се рок извршења одређује оквирно. То значи да продавац своју обавезу извршава у било које време у оквиру одређеног периода. Оквирни рок представља временски интервал који обухвата више дана и чији почетак и крај су одређени уговором или се пак на основу њега могу одредити.⁷⁷ Код начина одређивања временског периода важе иста правила као и код испоруке на одређени дан. Рок испоруке може бити одређен календарским означавањем временског периода (нпр. најкасније до 15. јуна, у октобру, у следеће 4 недеље) или одредив упућивањем на одређени догађај (нпр. у року од 15 дана од закључења уговора).

Ако се ради о испоруци у одређеном року, његов почетак и крај треба да буду одређени или одредиви из уговора. У сваком случају обавезно је да крајњи термин за извршење испоруке буде одређен или одредив.⁷⁸ Насупрот томе, овим чланом нису регулисани случајеви кад је одређен само почетак рока испоруке (нпр. испорука не пре почетка септембра). Тада би дошло до примене чл. 33(ц) БК, као да није ни уговорена испорука у одређеном року.⁷⁹

Важно је разликовати време када се испорука може извршити и њену доспелост. Обавеза доспева последњег дана рока и свако и кашњење са неизвршењем након тог дана доводи продавца у доцњу. Испорука се сматра благовременом ако продавац предузме све радње како би се обавеза извршила до истека рока. Обавеза је испуњива у току целог рока, односно продавац је може испунити било ког дана у том року.⁸⁰ Испорука ће бити

---

⁷⁶ P.Schlechtriem, *op.cit.*, стр.360.

⁷⁷ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.90.

⁷⁸ W.Krüger, H.P. Westermann, *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 3, 4. Auflage*, München, 2004, стр. 2338.

⁷⁹ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.90

⁸⁰ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.276.

благовремена ако продавац предузме радње извршења до истека рока. Стицање државине на роби од стране купца унутар рока се не захтева за правовременост испоруке.⁸¹

Уколико је обавеза продавца и да организује превоз робе, у светлу свега наведеног, он ће обавезу испоруке извршити благовремено уколику робу преда превозиоцу, а ради достављања купцу, унутар оквирно одређеног рока. Продавац није дужан да робу пошаље толико раније да она до истека рока испоруке стигне купцу.⁸²

Ако се испорука робе састоји у њеном стављању на располагање купцу на одређеном месту, продавац је дужан да је припреми за испоруку до истека рока. Испорука ће бити благовремена и ако је роба стављена купцу на располагање последњег дана рока. У овом случају продавац је једино дужан да купцу правовремено и на одговарајући начин пошаље обавештење о стављању робе на располагање. Слање обавештења је нужно јер, као што смо раније видели, тек на тај начин продавац извршава своју обавезу.⁸³

Занимљив модалитет који није редак у овом уговору јесте позив купца и његово одређивање испоруке односно тренутка испоруке. Ово може, наиме, произилазити из праксе или из самог уговора.⁸⁴ Обично је ово видљиво у ситуацијама када купац има ограничене смештајне капацитете и једноставно му не одговара да се испорука изврши након протеча одређеног рока. Уколико је купац тај који одређује тренутак испоруке, онда он то мора учинити управо у том року који је предвиђен за испоруку и да о томе благовремено обавести продавца. Такође, ако купац треба да организује превоз робе и закључи уговор са самосталним превозиоцем, треба му дати могућност избора термина испоруке.⁸⁵ Ако је на купцу да одреди термин испоруке и он то не учини, тиме вређа обавезу преузимања робе из чл. 60 БК.⁸⁶

---

⁸¹ P.Schlechtriem, *op.cit.*, стр.362.

⁸² P.Schlechtriem, *op.cit.*, стр.363.

⁸³ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.278.

⁸⁴ K.Schmidt, *op.cit.*, стр.508.

⁸⁵ F.Enderlein, D. Maskow, *International Sales Law*, Oceana Publications, 1992, стр. 136.

⁸⁶ H.G. Bamberger, H. Roth, *op.cit.*, стр.2816.

1.2.3. Испорука у разумном року

Уколико у уговору о међународној продаји време испоруке није одређено, нити одредиво на основу уговорних одредаба, испорука се извршава у разумном року после закључења уговора према Бечкој конвенцији.⁸⁷ Термин „разумни рок“ се одређује с обзиром на конкретни случај. Да би се утврдило право значење овог термина, пре свега се узимају у обзир околности под којима је уговор закључен. Приликом процене трајања разумног рока треба узети у обзир све околности случаја, односно шта чини комерцијално прихватљиво понашање⁸⁸ у конкретним околностима. Притом, мора се радити о околностима које су стране знале или су их могле знати приликом закључења уговора. Ако су приликом закључења уговора постојале околности које су представљале сметњу за благовремену испоруку, а продавац је за њих знао и то није предочио купцу, те околности се неће узети у обзир приликом одређивања разумног рока.⁸⁹

На разумни рок испоруке утиче чињеница да ли роба већ постоји у моменту закључења уговора, да ли се тек треба произвести или се пак треба узети од трећег лица.⁹⁰ Приликом одређивања разумног рока, подједнако се сагледавају интереси и продавца и купца. У сваком случају почетак разумног рока тече од момента закључења уговора.

Сагледавајући могуће ситуације, уколико је роба произведена, разумни рок је по правилу кратак, док уколико тер треба да се произведе или да се прибави од неког трећег субјекта, у разумни рок се онда урачунава и време за производњу, односно време потребно да се роба прибави. Ако, на пример, купац од продавца купује резервни део за неку машину, по правилу, то захтева брзу испоруку, те би у таквим случајевима испорука «одмах» могла бити разумна.⁹¹ Ако је уговорено «што је пре могуће» или ако је испорука везана за наступање неодређеног догађаја примењује се правило о испоруци у разумном року.⁹²

---

⁸⁷ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.122.

⁸⁸ А.Н. Kritzer, *op.cit.*, стр.242.

⁸⁹ Р.Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.400, 401.

⁹⁰ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.122.

⁹¹ Р.Schlechtriem, I.Schwenzer *op.cit.*, стр. 401.

⁹² F.Enderlein, D.Maskow *op.cit.*, стр.137.

У сваком случају, и овде се ради о испоруци у одређеном року само што га, за разлику од претходног случаја, нису одредиле стране у свом споразуму, него се он одређује према околностима конкретног случаја.⁹³

Пракса UNCITRAL-а обилује случајевима где у уговорима рок за испоруку није одређен, што је врло често био основ за обраћање суду. Постојао је заправо спор између страног продавца и шпанског купца где је предмет њиховог уговора била испорука текстилних боја. У споразуму није био тачно одређен рок испоруке, услед чега се шпански купац жалио због касне испоруке. Међутим, у овом случају где није било прецизног одређења рока, суд је заузео став да је извршена обавеза испоруке благовремено. Овакав став суда се базира на чињеници да није био одређен рок за испоруку, као и да купац у моменту пријема испоруке није протествовао тј. прихватио је добра. Ако је сматрао да постоји манљивост у испоруци, требао је доставити обавештење о истом у складу са чланом 39 БК.⁹⁴

1.3. Саобразност испоруке

Иако је примарна обавеза продавца да изврши испоруку робе, није довољно предати робу превозиоцу или ставити је на располагање купцу, односно извршити испоруку у одређеном року, већ је потребно и да се ради о роби која има одређена својства. Саобразност је одређена као јединствен појам и у том смислу обухвата видљиве, али и скривене недостатке ствари.⁹⁵ Члан 35 Бечке конвенције је посвећен саобразности робе. Одредбе Бечке конвенције се не разликују много у односу на меродавне националне одредбе и у доброј мери на њих и ослањају. Наиме, веома је важно да се одредбе Бечке конвенције у погледу овог сегмента тумаче и примењују на једнообразан начин. Само тако се може обезбедити једнообразна примена и унификација права. Саобразност робе као посебан концепт, подразумева сва физичка својства робе. Несаобразност робе представља све недостатке који нису обухваћени правним недостацима.⁹⁶ Несаобразност не само да се

---

⁹³ W.Krüger, H.G. Westermann, *op.cit.*, стр. 2339.

⁹⁴ Case 210, Foreign seller V. Spanish buyer, Spain (20 June, 1997) [https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V98/533/57/PDF/V9853357.pdf?](https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V98/533/57/PDF/V9853357.pdf?OpenElement) OpenElement приступ 09.09.2017.године

⁹⁵ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.123.

⁹⁶ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.93.

тиче физичких недостатака робе већ се односи и на делимичну испоруку, на испоруку *alluid*, на неадекватно упаковану робу као и на испоруку мање или веће количине.

Несаобразност постоји у виду манљивости или мана робе. Мана робе је један вид несавршености ствари (концептуалан појам) или несавршеност која онемогућује њену употребу (функционалан појам).⁹⁷ Уколико су стране у уговору изричито или прећутно уговориле својства која роба мора поседовати, приликом процењивања мана робе, у питању је субјективни појам мане.⁹⁸ Уколико се несавршеност робе цени према редовној употреби говори се о објективном појму.⁹⁹ У сваком случају, приликом процењивања да ли је испорука саобразна, прво се у обзир узимају одредбе уговора, тачније воља страна, а тек уколико се на тај начин не може закључити о саобразности примењују се одредба чл. 35 (2) БК.

Роба је несаобразна уколико нема уговорена својства. Овде се ради о сујбјективним манама робе. Ако продавац испоручи робу која нема уговорена својства ради се о *несаобразној* испоруци без обзира на то да ли одступања у квалитету утичу на њено коришћење или даљу препродају. Меродавно је оно што пише у уговору. Чак и да се испоручи роба бољег квалитета сматраће се да је испорука несаобразна.

У пракси се дешава да уговорне стране у споразуму не наведу карактеристике и особине робе које она треба поседовати. У одсуству оваквих одредаба ствара се место за примену објективних критеријума Бечке конвенције. Роба није саобразна уговору уколико.¹⁰⁰

1) Није подобна за сврхе за које се роба исте врсте уобичајено користи;

2) Није подобна за нарочиту сврху која је продавцу изричито или прећутно стављена до знања у време закључења уговора, изузев када околности указују да се купац није ослонио нити је било разумно да се ослони на стручност и просуђивање продавца;

---

⁹⁷ *ibid.*

⁹⁸ *ibid.*

⁹⁹ *ibid.*

¹⁰⁰ Чл. 35 (2) БК.

3) Не поседује квалитете робе које је продавац купцу предочио у виду узорка или модела;

4) Није пакована или заштићена на начин уобичајен за такву робу или ако такав начин не постоји, на начин који је подобан да сачува и заштити робу.

Напред наведени критеријуми за оцењивање несаобразности су одређени алтернативно, те је довољно да постоји било који од њих да би се сматрало да постоји несаобразна испорука. Улога Бечке конвенције у погледу примене ових критеријума је јасна, они се примењују само у случајевима када у уговору изричито или прећутно није изражена воља страна у погледу особина робе, те по том основу спадају у групу објективних, односно допунских критеријума.

Испорука *alluid-a* је такође вид несаобразне испоруке. Бечка конвенција налаже да се испоручи роба оне врсте и местом у врсти како је одређено у уговору. Дешава се да се испоручи роба сасвим друге врсте или другог рода. Ако се, на пример, буде испоручио кромпир уместо пиринча или испоручи крушке уместо јабука, очигледно је да постоји испорука *alluid-a* и тада је реч о несаобразној испоруци.

2. Обавеза предаје докумената која се односе на робу

Уговоре о међународној продаји робе, посебно оне који укључују превоз робе, по правилу прате разни робни документи. Обавеза предаје докумената је саставни део уговора о међународној продаји и може се односити како на продавца, тако и на купца. Ово је обавеза која се такође регулише споразумом и увек је у погледу ове обавезе релевантно оно што стоји у уговору. Уколико је уговорена нека *INCOTERMS* клаузула, онда продавац мора поступити у складу са правилима садржаним у тој клаузули.¹⁰¹ Уколико обавеза предаје робних докумената није уговорена, она може прозилазити из обичаја и праксе успостављене између страна у складу са чланом 9. БК. Ако не постоји

---

¹⁰¹ Нпр. код клаузуле *EXW*- франко фабрика продавац мора да обезбеди трговачку фактуру и пружи помоћ купцу у прибављању дозвола.

ништа од наведеног, празнина се попуњава према општим правилима о попуњавању правних празнина у БК.¹⁰²

Обавеза предаје докумената је правно независна у односу на испоруку, па се са тим у вези не могу применити она правила која се односе на испоруку у погледу времена, места и начина испоруке. Али члан 34 БК налаже да је продавац дужан да преда документе који се односе на робу у време, на месту и у облику који су предвиђени уговором. Време и место предаје робних докумената најчешће су одређени уговором, међутим када то није случај, продавац је дужан да документа преда купцу најкасније до момента који омогућава купцу да у оквиру рока за испоруку преузме робу. Место предаје, уколико није уговорено, условљено је местом испоруке робе или договореним начином плаћања.¹⁰³ Када купац треба да отвори документари акредитив, продавац ће морати да преда документа у седишту акредитивне банке у земљи купца или земљи коресподентне банке у својој земљи.¹⁰⁴ Обавеза предаје докумената се третира као важан део уговора и непоштовање ове обавезе у погледу времена, начина и места предаје сматра се битном повредом уговора. У том случају продавцу стоје на располагању сва правна средства која предвиђа члан 45 БК. Предаја докумената се врши пре него што истекне рок за испоруку робе, па је у овом случају дата могућност продавцу да исправи учињену грешку пре него што истекне рок за испоруку. На тај начин се може спречити раскид уговора.

Документи морају бити оне врсте и у оном облику који омогућавају купцу да преузме робу од превозиоца или трећег лица, (нпр.од складиштара), и са садржином која јасно идентификује врсту, количину и стање робе.¹⁰⁵

Поставља се, свакако, питање који су то документи. То могу бити превозни документи али и документи који служе купцу ради лакшег и потпунијег коришћења робе.

Неки од документи које је продавац дужан да преда купцу су:

-Отпремница (издаје се у моменту када роба напусти магацин)

---

¹⁰² С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.135.

¹⁰³ Р.Вукадиновић, *op.cit.*,стр.151.

¹⁰⁴ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.136.

¹⁰⁵ Р.Вукадиновић, *op.cit.*,стр.151

- Трговачка фактура (рачун који издаје продавац, најчешће се односи на опис робе коју прати)

-Конзуларна фактура (органи појединих земаља је редовно траже као неопходни документ при увозу стране робе)

-Спецификација робе (документ који издаје продавац, и садржи детаљан опис робе)

-Сертификат о квалитету (документ који издају одговарајућа сертификациона тела, на захтев купца или царинске службе земље увознице)

- Фитосанитарна уверења и уверења о здравственој исправности (издаје се код испоруке прехранбене робе)

-Уверење о пореклу (документ који траже царинске власти ради примене царинске тарифе)

-Транспортна документа (товарни лист- документ који издаје превозник и служи као доказ да је роба примљена на превозно средство у циљу транспорта).

- Полисе осигурања, налог за испоруку, итд.¹⁰⁶

3. Обавеза преноса права својине на роби

Продавац осим тога што мора извршити испоруку робе такође мора пренети својину на роби која је предмет уговора. Питање преноса својине је од изузетног значаја, али није детаљно и прецизно регулисан Бечком конвенцијом. Наиме, чланом 41 Конвенције нормирана је обавеза продавца да купцу пренесе својину на роби, али не и начин преноса својине. Начин преноса права својине је регулисан одредбама меродавног националног права на која упућују правила међународног приватног права према месту суда.¹⁰⁷ Како ово питање није прецизно уређено конвенцијом, најчешће се решава споразумом страна. Уколико нема споразума примениће се правила или система традиције или консенсуалистичког система. Систем традиције или предаја робе спада у

---

¹⁰⁶ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.150.

¹⁰⁷ Р.Вукадиновић, *op.cit.*,стр.143.

германску групу права.¹⁰⁸ По овом систему мора да постоји правни основ (*iustus titulus*) и начин стицања својине (*modus acquirendi*). По германској групи права није довољан само правни основ што је у овом случају уговор о међународној продаји, већ мора да постоји и предаја робе. Дакле, тек онда када купац стекне робу у своју државину стиче право својине.¹⁰⁹

Консенсуалистички систем је својствен за енглеско, француско, америчко право у којем је сасвим довољно да се постигне сагласност воља путем закључења уговора да би се пренела својина на купца. То значи да нису потребне неке друге радње попут предаје робе купцу да би он стекао право својине. Самим актом закључења уговора купац стиче својину на роби. С тим што се ово односи на индивидуализовану робу. Уколико је индивидуализација генеричне робе извршена накнадно, својина ће у тренутку извршене индивидуализације прећи на купца.¹¹⁰ Овакав режим преноса својине производи одређене последице. Прво, у тренутку закључења уговора ризик од оштећења и пропасти ствари прелази на купца. Уколико роба остане код продавца он има обавезу чувања са дужном пажњом. Друго, овде је већ извршен пренос својине у моменту закључења уговора, стога продавац нема обавезу преноса својине. Следствено томе, предаја туђе ствари не представља повреду обавезе продавца него повлачи ништавост уговора.¹¹¹ Овај систем одговара потребама међународне трговине, али са собом повлачи правну несигурност.

Сама чињеница да конвенција не регулише кроз своје одредбе пренос својине могу настати одређени проблеми у пракси. Један од њих је прелаз ризика у случају пропасти или оштећења ствари. Везивање ризика за својину или државину над робом која је предмет уговора образлаже се фактичким могућностима власника или држаоца да је најбоље заштите, чиме се на најмању меру своде спорови због настале штете, а такође је продавцу, као власнику робе, лакше да робу осигура и да касније наплати осигурану суму уколико дође до наступања осигураног случаја.¹¹² С обзиром на велике разлике међу националним правима, сасвим је јасно из ког разлога су креатори

---

¹⁰⁸ Р.Вукадиновић, *ibid.*

¹⁰⁹ Р.Вукадиновић, *ibid.*

¹¹⁰ В.Круљ, *Дејства уговора о купопродаји*, Београд, 1972, стр. 15-47.

¹¹¹ М.Драшкић, М.Станивуковић, *op.cit.*, стр.283.

¹¹² В. von Hoffmann, *Passing of Risk in International Sales of Goods*, Oceana Publications, 1986, стр.269.

Бечке конвенције одустали од нормирања ове обавезе, а проблем преласка ризика и трошкова отклонили тако што су исти везали за обавезу испоруке и она је облигационоправног је дејства.¹¹³ Други проблем се односи на права трећих лица у вези са робом која је предмет уговорног односа. Наиме, обавеза је продавца да пренесе својину на роби која је слободна од потраживања и права трећих лица. Из тих разлога су права купца у Конвенцији обезбеђена путем правила о одговорности продавца за правне недостатке.

III ПРАВНА СРЕДСТВА КОЈА СТОЈЕ НА РАСПОЛАГАЊУ КУПЦУ ЗА СЛУЧАЈ ДА ПРОДАВАЦ НЕ ИЗВРШИ СВОЈЕ ОБАВЕЗЕ

1. Право купца да тражи извршење обавезе од продавца услед неизвршења уговора

У претходном поглављу су детаљно објашњене обавезе које продавац има по основу уговора о међународној продаји робе. Продавац одговара купцу за извршење својих обавеза. Уколико продавац не изврши своје обавезе, купац има право да захтева њихово извршење и на располагању му стоје одређена правна средства која су нормирана релевантним одредбама Бечке конвенције.

Начелно, правна средства услед повреде уговора се, према одредбама Конвенције, могу разврстати у две категорије: а) средства која су намењена очувању уговора (у складу са општим начелом Конвенције *in favorem contractus*) и б) средства којима се уговор раскида.¹¹⁴ Раскид уговора Конвенција третира као *ultima ratio*, онда када ни једно друго средство не представља довољно задовољење.¹¹⁵

Бечка конвенција даје предност очувању уговора, у том смислу се и полази од претпоставке да уговорне стране имају вољу за очувањем уговора и предност се даје захтеву за извршењем обавезе, као правном средству.

---

¹¹³ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.138.

¹¹⁴ У. Здравковић, *Право купца да тражи извршење обавезе од продавца услед повреде уговора о међународној продаји робе*, Тематски зборник радова Правног факултета у Нишу, Правни факултет Универзитета, Ниш, 2021, стр. 225.

¹¹⁵ Јелена Вилус, Славко Царић, Стеван Шогоров, Душанка Ђурђев, Драго Дивљак, *Међународно привредно право*, Нови Сад, 2008, стр. 242.

Члан 45 Бечке конвенције који утврђује правна средства која купцу стоје на располагању у случају повреде уговора од стране продавца гласи:

„(1) Ако продавац не изврши било коју своју обавезу коју има на основу уговора или ове Конвенције, купац може:

(а) користити се правима предвиђеним у члановима 46 до 52;

(б) захтевати накнаду штете предвиђену у члану 74 до 77.

(2) Купцу није ускраћено право да захтева накнаду штете иако се послужио другим средством.

(3) Ако се купац користи средством које је предвиђено за повреду уговора, суд или арбитража не могу одобрити продавцу продужење рока.“

Како би се применила правна средства из члана 45 Бечке конвенције, није од значаја о каквој повреди уговора се ради, већ је довољно да је реч о повреди која произилази из уговора, Конвенције, обичаја или праксе која везује стране. Ова одредба је и основ за купчево право за надокнаду штете.¹¹⁶ Право на надокнаду штете је самостално и може се захтевати уз било које друго правно средство које купац истиче.

1.1. Право купца да од продавца захтева извршење обавезе

Право купца да од продавца захтева извршење обавезе уређено је чланом 46 БК: „Купац може захтевати од продавца извршење његових обавеза ако се не користи неким средством које би било супротно таквом захтеву“ (члан 46(1) БК).

Купац има могућност да захтева извршење обавезе у случају када продавац није извршио, односно када није ваљано извршио неку од обавеза из уговора, Конвенције, обичаја или праксе успостављене међу странама.

---

¹¹⁶ У. Здравковић, *op.cit.*, стр. 227.

Купац захтев за извршењем обавезе може користити у ситуацији доцње са испоруком, неиспуњења обавезе предаје робних документа, преноса права својине и др.¹¹⁷ Међутим, ово правно средство се неће користи у случају несаобразне испоруке, из разлога што је то питање посебно уређено ставовима 2 и 3 члана 46 Конвенције.

Да би се купац ефикасно користио овим правом, потребно је да извршење обавезе буде могуће и изводљиво. С тим и вези, право купца да захтева од продавца извршење обавезе може бити ограничено услед одређених специфичних околности. Уколико је на пример, продавац требало да испоручи уникатну робу, која је пре испоруке уништена или пропала, испуњење захтева купца за извршење обавезе би постало немогуће.¹¹⁸

Купац не може тражити извршење обавезе уколико се истовремено служи неким другим правним средством које предвиђају одредбе члана 45 Конвенције. Купац не може тражити извршење обавезе уколико је изјавио да раскида уговор. Такође, уколико се купац користио правом на смањење цене, у складу са чланом 50 БК, онда не може захтевати од продавца извршење уговорне обавезе.¹¹⁹ Поред тога, када је купац својом радњом или пропустом узроковао неизвршење уговора, онда губи право да захтева од продавца да изврши обавезу.¹²⁰

1.2. Право купца да захтева замену испоручене робе

Право купца да од продавца захтева замену испоручене робе уређено је чланом 46(2) Конвенције који гласи: „Ако роба није саобразна уговору, купац има право да захтева испоруку друге робе као замену само ако недостатак саобразности представља битну повреду уговора, а захтев за замену је учињен било истовремено са обавештењем датим на основу члана 39 или у разумном року после тог обавештења.“

Купац може да захтева замену испоручене робе уз кумулативно испуњење три следећа услова:

---

¹¹⁷ С. Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.167.

¹¹⁸ Пресуда Окружног суда Јужног дистрикта Њујорк у предмету *Hilaturas Miel, S.L. v. Republic of Iraq*, 573 F.Supp.2d 781 од 20. августа 2008. године.

¹¹⁹ У. Здравковић, *op.cit.*, стр. 229.

¹²⁰ К.Јовичић, *Захтев за извршење уговора према Бечкој конвенцији о уговорима о међународној продаји робе*, Београд, 2011, стр. 389-406, стр. 395.

- Први услов је да је продавац испоручио несаобразну робу.
- Други услов је да несаобразност робе представља битну повреду уговора и
- Трећи услов је да је захтев купца за замену испоручене робе учињен благовремено.¹²¹

1.3. Право купца да тражи оправку робе

Члан 46(3) уређује право купца да од продавца захтева оправку несаобразне испоручене робе. Ако роба није саобразна уговору, купац може захтевати од продавца да отклони недостатак поправком, изузев ако би то било неразумно узимајући у обзир све околности. Захтев за поправком мора да се учини било истовремено са обавештењем о несаобразности робе или у разумном року после тог обавештења.¹²² Право купца да захтева оправку ствари је по условима слично праву да тражи замену робе, с том разликом што за коришћење овог права није неопходно да постоји битна повреда уговора услед несаобразности.¹²³

Купац се може користити правом из члана 46(3) једино уколико се несаобразност робе може отклонити оправком. Такође, захтев купца мора бити разуман. Уколико је несаобразност такве природе да је сам купац може лако отклонити, његов захтев за оправку би био неразуман. Купац, свакако, има право да од продавца потражује трошкове и штету која је настала услед оправке коју је сам учинио.¹²⁴

Конвенција ћути о року у којем је продавац дужан да изврши оправку ствари. У литератури постоји став да је продавац дужан то да учини у року који му је оставио купац, односно без неразумног одлагања.¹²⁵

---

¹²¹ У. Здравковић, *op.cit.*, стр. 230.

¹²² У. Здравковић, *op.cit.*, стр. 231.

¹²³ К. Јовичић, *op.cit.*, стр. 399.

¹²⁴ Пресуда Вишег регионалног суда у Хаму (Немачка), бр. 11 U 1991/94, од 09. јуна 1995. године (CLOUT case No. 125).

¹²⁵ К. Јовичић, *op.cit.*, стр. 401.

1.4. Додељивање продавцу додатног рока за извршење обавезе

Одредбе члана 47 Бечке конвенције омогућавају купцу да одреди продавцу додатни рок разумне дужине за извршење његових обавеза. Купац не може у том року да се користи било којим средством предвиђеним за повреду уговора, изузев ако не прими обавештење од продавца да он неће извршити своје обавезе до истека тог рока. Купац, међутим, не губи због тога право да услед доцње продавца захтева накнаду штете.¹²⁶ Ова могућност не представља обавезу купца, већ само могућност, те уколико је оптира онда продавац има више времена него што је првобитно предвиђено за извршење уговора. Уколико продавац у оквиру додатног рока изврши своју обавезу, купац је дужан да такво извршење прихвати, наравно, уколико је оно у складу са уговором и Конвенцијом. Додељивањем додатног рока продавцу за извршење његових обавеза купац се везује обавезом да током тог периода не користи друга средства која предвиђа члан 45 БК. Уколико, пак, продавац не изврши своју обавезу до истека додатног рока, или пре истека изјави да неће извршити своју обавезу, купац се може користити и другим правним средствима из члана 45 БК, укључујући и право да раскине уговор.

Ово право које се даје купцу је од великог значаја када није јасно да ли је реч о битној повреди уговора, а рок за извршење обавезе није фиксно одређен. Уколико није реч о битној повреди уговора, купац не може да раскине уговор. Купац отклања сметњу за раскид уговора остављањем додатног рока. Уколико продавац и у додатном року не изврши обавезу, купац стиче право да раскине уговор, без обзира што није установљено да ли је продавац доцњом проузроковао битну повреду уговора.¹²⁷

Купац може продавцу одредити додатни рок за извршење обавезе која произилази из уговора, Конвенције, обичаја или праксе која постоји међу странама. Тај рок треба бити разумне дужине, а појам „ разумна дужина рока“ се и овде разликује од случаја до случаја, којом приликом се за његово обранучавање узимају све релевантне околности. На пример, у једном случају је суд заузео став да је додатни рок од три до четири недеље за испоруку

---

¹²⁶ У. Здравковић, *op.cit.*, стр. 232.

¹²⁷ У. Здравковић, *op.cit.*, стр. 232.

аутомобила из Немачке у Данску рок разумне дужине,¹²⁸ док је у једном другом случају, арбитража је заузела став да додатни рок од 10 дана није разуман, када је предмет уговора роба чија је производња требало да траје осам месеци.¹²⁹

Купац треба да обавести продавца јасно и недвосмислено да му додељује разумни рок за извршење обавезе.

2. Право купца да тражи снижење цене

Чл. 50 БК каже: „Ако роба није саобразна уговору купац може, без обзира да ли је цена већ плаћена или није, снизити цену сразмерно разлици између вредности стварно испоручене робе у време испоруке према вредности коју би у то време имала роба саобразна уговору. Међутим, ако продавац отклони било које неизвршење својих обавеза у складу са чл.37 или чл.48 или ако купац одбије да прими испоруку од продавца у складу са тим члановима, купац не може снизити цену“.

Захтев за снижење цене купац може истаћи у ситуацији када је испоручена несаобразна роба и када је примио испоруку такве робе. Наравно купац ће захтевати снижење цене када су недостаци на роби такви да он и поред недостатака робу може да користи.¹³⁰ Дакле, снижење цене је могуће када роба има физичке недостатке, због којих је несаобразна. Са друге стране, уколико се несаобразност огледа у правним недостацима робе, купац се не може користити овим правним средством, тј. не може захтевати снижење цене. Да би се купац користио правом на снижење цене потребно је да буду испуњени одређени услови:

а) Недостатак саобразности мора постојати након што је ризик прешао на купца при чему није од значаја да ли је продавац одговоран за недостатак или је ослобођен од одговорности, ни да ли недостатак представља битну или небитну повреду уговора.¹³¹

---

¹²⁸ Пресуда Вишег регионалног суда у Наумбургу (Немачка) у предмету бр. 9 U 146/98 од 27.априла 1999. године (CLOUT case No. 362).

¹²⁹ Одлука Међународног арбитражног суда при Трговачкој и индустријској комори Руске федерације бр. 14/2014 од 3. децембра 2014. године.

¹³⁰ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.175.

¹³¹ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.182.

б) Купац је дужан да обавести продавца о утврђеној несаобразности на роби и да уложи рекламацију.

в) Купац мора да изјави продавцу да захтева снижење цене. Међутим, БК не предвиђа прецизан рок за коришћење овог правног средства, тако да купац може захтевати снижење цене све до застарелости.¹³²

Уколико су испуњени напред наведени услови, купац ће уместо уговорене платити мању цену. Захтевом за снижење цене, цена ће се смањити у сразмери вредности стварно испоручене робе, коју је она имала у тренутку испоруке, и вредности коју би у то време имала роба саобразна уговору о продаји, како је дефинисано у Конвенцији. Примена захтева за снижење цене успоставља однос еквиваленције учињених престација продавца и купца, стога се коришћење овог правног средства никако не може разумети као санкција, али га не треба третирати ни као накнаду штете. За снижење цене није од значаја да ли је купац заиста претрпео штету, већ апстрактни однос између вредности испоручене и вредности саобразне робе.¹³³

Бечка конвенција фаворизује право продавца да отклони недостатке у односу на право купца на снижење цене. Чланом 50, Конвенција предвиђа да купац не може захтевати снижење цене ако продавац отклони недостатке свог извршења у складу са чл.37 и чл.48 а купац одбије да прими такву робу. Чак и ако купац у обавештењу о несаобразности истакне да жели снижење цене, продавац има право да покуша да отклони недостатак.¹³⁴ Уколико продавац успе да отклони недостатке на роби, купац неће имати право на снижење цене. Све док траје додатни рок за отклањање недостатака, купац не може да тражи снижење цене нити се може користити другим правним средствима.

3. Право купца да раскине уговор

Раскид уговора представља најтежу последицу у случају повреде уговора и крајњу меру купца у случају да је продавац повредио уговор. Раскидом уговора, обе стране се

---

¹³² CLOUT case No. 938 [Kantonsgericht des Kantons Zug, Switzerland, 30 August 2007]

¹³³ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.182.

¹³⁴ P. Schlechtriem, I.Schwenzer, *op.cit.*, стр.773.

ослобађају својих обавеза, изузев евентуалне обавезе да се накнади штета¹³⁵, због тога су услови за коришћење овог правног средства строго дефинисани, како у националним правима, тако и у међународним изворима. Правом на раскид уговора могу се користити и купац и продавац, а како овај рад обрађује обавезе продавца и правна средства која стоје на располагању купцу за случај повреде уговора, у овом поглављу ћемо обрадити само услове за раскид уговора од стране купца. Конвенција препознаје две ситуације у којима купац може тражити раскид уговора.

1) Прва ситуација је везана за неизвршење испоруке.

Први модалитет прве ситуације постоји када продавац није испунио било коју обавезу из уговора, под условом да је тиме учинио битну повреду уговора. Неиспоруку робе, Конвенција третира као нарочито тешку повреду уговора, и због тога даје право купцу да одмах изјави да раскида уговор ако докаже да је учињена битна повреда уговора, без остављања додатног рока продавцу. Битна повреда уговора може постојати у случају када роба уопште није испоручена, када је испоручена несаобразна роба, када испоручена роба има правне недостатке, када уопште нису предати или су предати несаобразни документи, или када је учињена повреда других обавеза где се једној од страна проузрокује таква штета да је суштински лишива онога што је оправдано очекивала од уговора.¹³⁶ Други модалитет прве ситуације везан је за то када продавац не испоручи робу ни у додатном року који му је купац одредио, или је продавац изјавио да неће испоручити робу ни у остављеном року.¹³⁷ У оваквој ситуацији, дакле, право на раскид не подразумева постојање битне повреде уговора, већ се последице неизвршавања обавезе продавца у накнадном року изједначавају са последицама такве повреде.¹³⁸

---

¹³⁵ УСР- чл.7.3.5. ст. 1. и 2 ,PECL-чл.9:305.ст.1

¹³⁶ Ј. Перовић, *Битна повреда уговора- Међународна продаја робе*, Београд, 2004, стр. 188.

¹³⁷ Чл. 49 БК;

¹³⁸ В.Капор, *Систем санкција за повреду уговора у нацрту Конвенције о међународној продаји робе*, Страни правни живот,Београд, 1976, стр.40.

2. Друга ситуација, која је веома ограничена, је везана за купчево право да тражи раскид уговора када је продавац испоручио робу. Купац губи право да раскине уговор када је роба испоручена, уколико то није учинио¹³⁹:

а) у разумном року у односу на задоцнелу испоруку, рачунајући од тренутка када је сазнао да је испорука извршена.

б) у односу на било коју другу повреду, сем задоцњења испоруке, у разумном року након што је сазнао, или морао сазнати за повреду.

в) по истеку сваког додатног рока који је купац одредио за испоруку, или пошто је продавац изјавио да неће извршити своју обавезу у додатном року.

г) по истеку сваког додатног рока, након истека рока испоруке, који је одредио продавац, односно пошто је купац изјавио да неће прихватити извршење у тако одређеном року.

У сваком случају, купац се може користити правом на раскид уговора ако су испуњени следећи услови¹⁴⁰:

- 1) Ако постоји битна повреда уговора,
- 2) Ако је протекао додатни рок одређен за испоруку и
- 3) Ако је дао изјаву о раскиду.

Бечка конвенција, не предвиђа аутоматски раскид уговора или раскид по самом праву. Страна која жели да раскине уговор, чак и када има права на то, увек о томе мора да обавести другу уговорну страну.¹⁴¹ Изјава о раскиду уговора не мора бити изјављена у некој посебној форми, могуће је дати изјаву усмено или писмено, али је важно да је

---

¹³⁹ А. Ћирић, *op.cit.*, стр.168.

¹⁴⁰ Р.Вукадиновић, *op.cit.*, стр.182.

¹⁴¹ Ј.Вилус, С. Царић, С. Шогоров, Д.Ђурђевић, Д.Дивљак, *op.cit.*, стр.245.

продавац обавештен о њој. Раскид уговора је једнострана радња, а изјава о раскиду не сме да садржи услове и не сме бити опозвана.¹⁴²

Члан 82. Конвенције прописује да купац губи право да раскине уговору, уколико није у могућности да робу врати у суштински истом стању у коме је примио. Роба није у суштински истом стању уколико њене карактеристике дају основа продавцу да одбије да је прими.¹⁴³ Купац који је изгубио право на раскид уговора због немогућности да робу врати у суштински истом стању, задржава право да тражи накнаду штете, отклањање недостатака, снижење цене.

Ипак, купац неће изгубити право на раскид уговора због немогућности да робу врати у суштински истом стању.¹⁴⁴

1. Ако купац није крив што роба не може да се врати у суштински истом стању. Дакле, немогућност враћања робе у суштински истом стању није последица радњи или пропуста купца. Нпр. када су мане робе проузроковале штету или пропаст робе, а купац то није могао спречити.

2. Ако је роба у целини или делимично пропала, или је оштећена у току прегледа.

3. Ако је роба у целини ли делимично продата у редовном току пословања, или је купац робу потрошио или прерадио у току њене наменске употребе, пре него што је открио недостатке саобразности.

Овде је битно напоменути и то да купац не губи право да раскине уговор иако не може да врати робу у суштински истом стању, уколико је продавац учинио битну повреду уговора. У случају испоруке несаобразне робе и робе са правним недостацима, купац нема право да раскине уговор ако продавца није благовремено обавестио о недостацима, тј. купац има право на раскид уговора ако је уредно рекламирао недостатке продавцу.¹⁴⁵

---

¹⁴² F.Enderlein, D.Maskow, *op.cit.*, стр.191

¹⁴³ А. Ђирић, *op.cit.*, стр.168.

¹⁴⁴ Чл. 82 БК.

¹⁴⁵ С.Фишер Шобот, *op.cit.*, стр.178.

Раскидом уговора, уговорне стране се ослобађају свих обавеза из уговора, осим евентуално накнаде штете. Свака страна је дужна да врати оно што је по раскинутом уговору примила. Међутим, поред обавезе враћања онога што су по уговору примиле, уговорне стране имају обавезу да врате и користи које су имале од те робе. За продавца то су камате, а за купца све користи које је од робе или једног њеног дела имао.¹⁴⁶

IV ЗАКЉУЧАК

Уговор о међународној продаји робе је основни посао међународног трговинског права и најзначајнији инструмент међусобног регулисања односа између продавца и купца. Како субјекти уговорног односа долазе из различитих држава, и претпоставља се да свако познаје право своје државе али не и право државе друге уговорне стране, од давнина је постојао проблем које право треба применити, обзиром да су национална законодавства на различите начине регулисала поједина питања. Као израз потребе за усаглашавањем правних правила која се тичу промета робе донета је Конвенција УН о уговорима о међународној продаји робе, тзв. Бечка конвенција из 1980.године, као најзначајнији извор за уређивање ове гране права. Генерално посматрано, аутономија воље у регулисању обавеза и права страна код ових уговора долази максимално до изражаја. Ипак зарад правне сигурности, иако не даје прецизну дефиницију уговора, Бечка конвенција нормира основне обавезе и купца и продавца. Конвенција као основне обавезе продавца наводи обавезу да испоручи робу, преда документа која се односе на робу и пренесе својину на роби. Основне обавезе купца одређене су као обавеза исплате цене и преузимања испоруке.

Обрађујући обавезе продавца, највише пажње смо посветили испоруци као најважнијој обавези. Испорука се не састоји само од предаје робе купцу, већ се путем уговора од продавца може тражити и организовање превоза, обезбеђење робе, утовар робе и слично. Продавац мора испоштовати место, време и начин у погледу њене реализације, како би се испунио уговор. Свако одсуство у одређивању места, времена и начина испоруке, даје основу за примену одредби Бечке конвенције. У БК су јасно разграничена облигационоправна и стварноправна дејства уговора о продаји. Иако је крајњи циљ

---

¹⁴⁶ Ј.Вилус, С. Царић, С. Шогоров, Д. Турђевић, Д. Дивљак, *op.cit.*, стр.246.

закључења уговора о продаји за купца стицање својине на роби, ово питање је препуштено решењима националних права. Испорука је у БК схваћена као чисто облигационоправна обавеза продавца која за њега произлази из уговора о продаји и која је потпуно независна од стицања државине и својине на роби. Испорука се схвата као једностранни акт продавца, односно обухвата оне радње које продавац треба да изврши да би купцу омогућио стицање државине и својине на роби. Радња испоруке је радња извршења, док успех испуњења, који се огледа у стварном стицању државине од стране купца није саставни део обавезе испоруке.¹⁴⁷

У делу који се тиче обавезе предаје докумената у вези са робом, разјаснили смо о којим се документима ради, као и због чега је то значајно. Трећа обавеза је пренос права својине на роби. Свака од ових обавеза са собом носи и одговорности продавца за испуњење истих, те у случају неизвршавања обавезе отвара пут за коришћење правних средстава која стоје на располагању купцу како би заштитио своје интересе. Ткође, свака обавеза се састоји из низа споредних обавеза са много могућности у реализацији истих. Свака споредна обавеза је подједнако важна као и главна, јер води до извршења уговора што је основни циљ.

Бечка конвенција предвиђа у случају повреде уговора од стране продавца, нормира следећа правна средства која стоје на располагању купцу: право да захтева испуњење уговора, право да тражи снижење цене, право да раскине уговор. Независно од коришћења ових правних средстава, купац има и право на накнаду штете које постоји као универзално право за повреду како основних тако и споредних обавеза. Како су наведена правна средства алтернативно одређена, тако да купац може изабрати којим ће се правним средством служити ако су испуњени услови за коришћење свих средстава. Ипак, да би могао да се користи неким од поменутих правних средстава која му стоје на располагању, неопходно је да постоји претпоставка повреде уговора од стране продавца. За постојање повреде нису значајни разлози због којих је дошло до повреде, а ни кривица онога ко је повреду учинио. Уколико су испуњени услови за постојање битне повреде, купцу стоје на располагању две могућности, она може захтевати извршење или раскид уговора.

---

¹⁴⁷ P.Schlechtriem, *op.cit.*, стр.317.

Могућност купца да захтева снижење цене условљено је постојањем несаобразне испоруке. У случајевима када је дошло до повреде уговора, која нема обележја битне повреде, оштећена страна мора оставити додатни рок другој страни за извршење обавеза. Тек када ни у додатном року друга страна не изврши своје обавезе, или изјави да их неће извршити у додатном року, страна верна уговору има право да раскине уговор.

У највећем броју случајева, уговорне стране подвргавају уговор у погледу времена, места и начина извршења својих обавеза, Бечкој конвенцији јер она на објективан и прецизан начин регулише међународни купопродајни однос.

Тема овог рада је била анализа обавеза продавца, те тако његових одговорности у вези са њима, али и правна средства која стоје на располагању купцу за случај да продавац не изврши своје обавезе. Пажљивим анализирањем сваке од обавеза, покушали смо указати на значај уредног извршења уговорних обавеза, а за случај да то није тако изнели смо и листу правних средстава која стоје на располагању купцу уз образложење и појашњење када и како се које правно средство користи. Ако пођемо од претпоставке да је извршење уговора крајњи циљ уговорних страна, закључујемо да је добро познавање обавеза неопходно како би се до тог циља и дошло.

На основу свега наведеног закључујемо да је нормирање обавеза и одговорности уговорних страна Конвенцијом апсолутно оправдано и у интересу је обема странама, али и правној сигурности. Велики број закључених уговора, просторна дистанца између уговорних страна које се међусобно не познају, припадају различитим правним системима и послују на основу различитих пословних обичаја, све ово доводи до велике правне несигурност, стога је било неопходно успостављање механизма који ће штитити права и обавезе уговорних страна на јединствени начин. Средства уговорних страна у случају повреде уговора, постоје најпре као опомена продавцима и купцима да уредно извршавају своје обавезе, затим као санкција за неизвршавање и неуредно извршавање уговором предузетих обавеза и као средство успостављања еквиваленције између учињених престација продавца и купца.

Литература:

1. Вилус Јелена, Царић Славко, Шогоров Стефан, Ђурђевић Душанка, Дивљак Драго, Међународно привредно право, Нови Сад, 2008, Правни факултет у Новом Саду;
2. Вилус Јелена, Коментар конвенције УН о међународној продаји робе, Загреб, 1981, Правни факултет Свеучилишта у Загребу;
3. Вукадиновић Радован, Међународно пословно право: Посебни део, Крагујевац, 2009, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу;
4. Драшкић Младен, Станивуковић Маја, Уговорно право међународне трговине, Београд, 2005, Правни факултет Универзитета у Београду;
5. Здравковић Урош, Право купца да тражи извршење обавезе од продавца услед повреде уговора о међународној продаји робе, Ниш, 2021, Тематски зборник радова Правног факултета у Нишу.
6. Јовичић Катарина, Захтев за извршење уговора према Бечкој конвенцији о уговорима о међународној продаји робе, Београд, 2011, Правни живот.
7. Капор Владимир, Систем санкција за повреду уговора у нацрту Конвенције о међународној продаји робе, Београд, 1976, Страни правни живот;
8. Круљ Владета, Дејства уговора о купопродаји, Београд, 1972, Правни факултет Универзитета у Београду;
9. Перовић Јелена, Битна повреда уговора- Међународна продаја робе, Београд, 2004, Службени лист СЦГ;
10. Ђирић Александар, Међународно трговинско право, Посебни део, Ниш 2018, Центар за публикације Правног факултета у Нишу;
11. Ђирић Александар и Ђуровић Радомир, Међународно трговинско право – посебни део, Ниш, 2005, Центар за публикације Правног факултета у Нишу;
12. Ђирић Александар, Цветковић Предраг, Међународно трговинско право, стручни есеји, Ниш, 2001, Правни факултет Универзитета у Нишу;
13. Фишер Шобот Сандра, Право међународне продаје, Нови Сад 2014, Правни факултет у Новом Саду;
14. Фишер Шобот Сандра, Обавеза испоруке према Конвенцији УН о уговорима о међународној продаји робе, Нови Сад, 2009, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду.

Страна литература:

1. Achilles Wilhelm-Albrecht, Kommentar zum UN-Kaufrechtsübereinkommen, CISG, Luchterhand, 2000;
2. Bamberger Heinz Georg, Roth Herbert, Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 3, München, 2003;
3. Bianca Cezare Massimo, Bonell Michael Joachim, Commentary on the International Sales Law- The 1980 Vienna Sales Conventio, Milan, 1987;
4. Enderlein Fritz, Maskow Dietrich, International Sales Law, Oceana Publications, 1992;
5. Ferrari Franco, Applicability and applications of the 1980 United Nations sales convention, Boston, 2012;
6. Kritzer Albert, Guide to Practical Application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Deventer, 1989;
7. Krüger Wolfgang, Westermann Harm Peter, Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 3, 4. Auflage, München, 2004;
8. Lando Ole, Beale Hugh, Principles of European Contract Law – Parts I and II, Combined and Revised, The Hague, Boston, London, 2000;
9. Schlechtriem Peter, Schwenger Ingeborg, Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods, Oxford, 2010;
10. Schlechtriem Peter, Kommentar zum Einheitlichen UN-Kaufrecht, 3. völlig neubearbeitete Auflage, München, 2000;
11. Schlechtriem Peter, Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, CISG, New York, 1998;
12. Schmidt Karsten, Munchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch, Munchen, 2004;

Судска пракса:

- Case 261/T 171/95, Austrian buyer V. Swiss seller, Switzerland, 20 February 1997,
- Case 297/ 7 U 3506/97, Italian seller V. German buyer, 21 January, 1998,
- Case 724/ 2 U 923/06 Itallian seller V. German customer, 14 December, 1996,
- Case 843/ KKO 2005:114, Finnish seller V. German buyer, 14 October, 2005,
- Case 822, VIII ZR 268/04, Netherlands buyer V. German seller, 11 January, 2006,
- Case 867, Mitias v. Solidea S.r.L, 09 December, 2008,
- Case 1193/ Mexican seller V. USA buyer, 10 March, 2009,
- Case 141/No. 200/1994, Swiss seller V. Russian buyer, 25 April, 1995,
- CLOUT case No. 938, Kantonsgericht des Kantons Zug, Switzerland, 30 August 2007,
- CLOUT case No. 539, Oberlandesgericht Graz, Austria, 31 May 2002,
- CLOUT case No. 427, Oberster Gerichtshof, Austria, 28 April 2000,
- CLOUT case No. 225, Cour d’appel, Versailles, France, 29 January 1998,
- CLOUT case No. 247, Audiencia Provincial de Córdoba, Spain, 31 October 1997;

Наслов рада: **Обавезе и одговорности продавца код уговора о међународној продаји робе у режиму Бечке Конвенције**

Сажетак

Уговор о међународној продаји робе представља главни инструмент спољнотрговинског промета. Како купци и продавци потичу из различитих држава, на њих се примењују различита права. Управо из тог разлога, било је прекопотребно да се донесе универзални правни документ, који ће регулисати права и обавезе уговорних страна из уговора о међународној продаји робе, те је тако донета Конвенција о међународној продаји робе, познатија као Бечка конвенција, 1980. године. Сама Конвенција даје предност аутономији воље уговорних страна, тако ће увек предност имати оно о чему су се стране споразумеле. Ипак у недостатку уговорног регулисања одређених питања, примењиваће се правила Бечке конвенције, те отуда и толики њен значај. Нормирање обавеза и одговорности Конвенцијом је у интересу обеју уговорних страна, али и у интересу правне сигурности у међународном правном поретку.

Закључењем уговора о међународној продаји робе настају правни односи између уговорних страна (продавца и купца), који са собом носе одређена права и обавезе. Предмет истраживања овог мастер рада јесу обавезе продавца као и правна средства која стоје на располагању купцу за случај неизвршења уговорних обавеза продавца, у режиму Бечке конвенције. Рад се састоји из два дела. Први део је посвећен обавезама продавца, док се други део бави анализом правних средстава која стоје на располагању купцу за случај да продавац не изврши своје уговорне обавезе. Предмет анализе нису само основне обавезе уговорних страна, већ и све споредне обавезе које омогућују извршење главних обавеза. Обавезе и једне и друге стране имају своје модалитете у погледу места, времена и начина сопственог извршења.

Пажљивом анализом обавеза продавца, посебно испоруке, као најзначајније обавезе, сагледавањем модалитета у погледу времена и места испоруке, те њене саобразности, а потом и обавеза предаје докумената у вези са робом и преносом својине, покушаћемо да кроз рад укажемо на све елементе о којима продавац из уговора о међународној продаји треба да води рачуна, како не би дошло до повреде уговора, а потом

и спора. Уколико пак, продавац не изврши своје уговорне обавезе, купцу стоје на располагању одређена правна средства, која ће бити анализирана у другом делу рада. Како је Бечка конвенција наклоњена очувању уговора предност се даје захтеву за извршење уговора, потом захтеву за снижење цене и на крају купцу на располагању стоји могућност да уговор раскине. Нормирање правних средстава која стоје на располагању купцу за случај да продавац повреди уговором преузете обавезе, најпре служи као опомена за уредно извршење обавеза, а потом и као санкција за неизвршење, односно неуредно извршење обавеза, односно као средство успостављања еквиваленције између учињених престација продавца и купца.

Циљ овог рада је да укаже на значај доброг познавања како обавеза продавца, тако и права купца по том питању, што би у крајњем водило до ваљаног извршења уговора и предупредило спорове.

Кључне речи: Бечка конвенција, обавезе, одговорности, продавац

Topic: Obligations and responsibilities of the seller in contract on the international sale of goods under the Vienna Convention

SUMMARY

The contract on the international sale of goods is the main instrument of foreign trade. As buyers and sellers come from different countries, different rights apply to them. Precisely for that reason, it was necessary to adopt a universal legal document, which would regulate the rights and obligations of the contracting parties from the agreement on the international sale of goods, and thus the Convention on the International Sale of Goods, better known as the Vienna Convention, was adopted in 1980. The Convention itself gives priority to the autonomy of the will of the contracting parties, so what the parties have agreed on will always take precedence. However, in the absence of contractual regulation of certain issues, the rules of the Vienna Convention will be applied, and hence its importance. The standardization of obligations and responsibilities by the Convention is in the interest of both contracting parties, but also in the interest of legal certainty in the international legal order.

By concluding an agreement on the international sale of goods, legal relations arise between the contracting parties (seller and buyer), which carry with them certain rights and obligations. The subject of research of this master's thesis are the obligations of the seller as well as legal remedies available to the buyer in case of non-performance of contractual obligations of the seller, in the regime of the Vienna Convention. The paper consists of two parts. The subject of the analysis is not only the basic obligations of the contracting parties, but also all secondary obligations that enable the fulfillment of the main obligations. The obligations of both parties have their modalities in terms of place, time and manner of their own execution.

By carefully analyzing the seller's obligations, especially delivery, as the most important obligation, considering the modalities regarding the time and place of delivery, and its compliance, and then the obligation to submit documents related to the goods and transfer of ownership, we will try to point out all elements from the contract of international sale should take care, so as not to violate the contract, and then the dispute. If, on the other hand, the seller

does not fulfill his contractual obligations, certain legal remedies are available to the buyer, which will be analyzed in the second part of the paper. As the Vienna Convention favors the preservation of the contract, priority is given to the request for execution of the contract, then the request for price reduction and finally the buyer has the opportunity to terminate the contract. Standardization of legal remedies available to the buyer in case the seller violates the contractual obligations, first serves as a warning for proper performance of obligations, and then as a sanction for non-performance, or improper performance of obligations, or as a means of establishing equivalence between the seller and buyer.

The aim of this paper is to point out the importance of good knowledge of both the obligations of the seller and the rights of the buyer in this matter, which would ultimately lead to the proper execution of the contract and prevent disputes.

Keywords: Vienna Convention, obligations, responsibilities, seller

БИОГРАФИЈА

Сања Хоман, рођена у Београду 23 новембра 1990. године у Београду. Живи у Нишу, Власотиначка 2. Основно образовање завршила у ОШ " Бубањски хероји" у Нишу. Средње образовање завршила у Нишу, средња Трговинска школа са одличним успехом.

Школске 2009/2010 уписала је Факултет за менаџмент Зајечар, смер менаџер у бизнису. Мастер академске студије уписала 2020. године на Правном факултету Универзитета у Нишу - ужа трговинскоправна научна област.